

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
спеціальність 035 Філологія, спеціалізація – 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша – англійська
галузь знань 03 Гуманітарні науки
освітній ступінь бакалавр

Розробник:
Дедухо Алла,
к. філол. н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Сучасна українська літературна мова
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач: Дедушно Алла, к. філол. н., доцент</i> <i>Контакти: ауд. 459 (навчальний корпус № 4)</i> e-mail: dedukhno.alla@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/dedukhno-alla-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	035 Філологія, спеціалізація – 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська <i>ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</i>
Попередні умови для вивчення дисципліни	Базові знання з української мови

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: висвітлення основних теоретичних положень, які ґрунтуються на здобутках вітчизняної та зарубіжної лінгвістичної науки; вивчення основних розділів сучасного українського мовознавства (фонетики, фонології, орфоєпії, лексики, фразеології, словотвору, морфології, синтаксису); розвиток лінгвістичного мислення.

Основні завдання навчальної дисципліни: необхідність забезпечити оволодіння теоретичними відомостями про лінгвістичні явища; проаналізувати фонетичні, лексикологічні, граматичні, правописні, мовностилістичні явища і тенденції; виробити науковий лінгвістичний світогляд та навички вести самостійну дослідницьку роботу; оволодіти культурою усного і писемного мовлення.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

Програмні результати навчання, ПРН:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати державну та іноземні мови (перша – англійська, друга – німецька) в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у

побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 035ФІЛОЛ_бд_2022				заочна форма 035ФІЛОЛ_бз_2022			
	усього	серед них			усього	серед них		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Фонетика. Орфоепія. Фонологія	16	2	4	10	8	2 (НЛ 1 сем.)		10
Тема 2. Письмо. Графіка та орфографія	18	2	4	12	6	-		10
Тема 3. Лексикологія. Фразеологія	18	2	4	8	6	2 (2 сем.)	2 (2 сем.)	8
Тема 4. Лексикографія	12	2	2	8	6	-	-	10
Тема 5. Словотвір	16	2	4	10	6	-	-	10
Тема 6. Морфологія	20	2	4	6	6	-	-	12
Тема 7. Синтаксис	20	2	4	6	6	-	-	14
Серед них індивідуальне завдання	-	-	-	-	40			40
Усього годин	120	14	26	80	120	4	2	114

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю				Разом
	Опитування	Виконання навчальних завдань	Виконання тестових завдань	Виконання завдань самостійної роботи	
ПРН 1	3	20	2	4	29
ПРН 10	3	15	2	3	23
ПРН 12	3	15	2	3	23
ПРН 14	3	15	2	5	25
Разом	12	65	8	15	100

Форми контролю результатів навчання для заочної форми навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю					Разом
	Опитуван ня	Виконання навчальних завдань	Виконання тестових завдань	Виконання завдань самостій- ної роботи	Виконання індивідуаль ного завдання (контрольно ї роботи)	
ПРН 1	2	4	4	8	14	32
ПРН 10		2	3	7	14	26
ПРН 12		2	3	5	12	22
ПРН 14		2	3	5	10	20

Разом	2	10	13	25	50	100
--------------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
для здобувачів вищої освіти 035ФІЛОЛ_бд_2021**

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання навчальних завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестових завдань	
Тема 1. Фонетика. Орфоепія. Фонологія	2	10			12
Тема 2. Письмо. Графіка та орфографія	2	10			12
Тема 3. Лексикологія. Фразеологія	2	10			12
Тема 4. Лексикографія	-	5			5
Тема 5. Словотвір	2	10			12
Тема 6. Морфологія	2	10			12
Тема 7. Синтаксис	2	10			15
Разом	12	65	15	8	10

для здобувачів вищої освіти 035ФІЛОЛ_бз_2021

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Виконання навчальних завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання індивідуального завдання (контрольної роботи)	Виконання тестових завдань	
Тема 1. Фонетика. Орфоепія. Фонологія	-	-				-
Тема 2. Письмо. Графіка та орфографія	-	-				-
Тема 3. Лексикологія. Фразеологія	2	10				12
Тема 4. Лексикографія	-	-				-
Тема 5. Словотвір	-	-				-
Тема 6. Морфологія	-	-				-
Тема 7. Синтаксис						25
Разом	2	10	25	50	13	100

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:

<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним

підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами

освіти Полтавського державного аграрного університету

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, словники, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: підручник. Київ: Вид-во Либідь, 1993. 368 с.
2. Загнітко А. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект. Донецьк, 2009. 137 с.
3. Козачук Г. О., Шкурятяна Н. Г. Практичний курс української мови: посібник. 2-ге вид. Київ: Вища школа, 1994. 367 с.
4. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підручник. 3-тє вид., стереотип. Київ: ВЦ «Академія», 2014. 304 с.
5. Сучасна українська літературна мова: підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.; За ред. А. П. Грищенка. 3-тє вид., допов. Київ: Вища шк., 2002. 439 с.
6. Сучасна українська літературна мова: підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; За ред. М. Я. Плющ. 7-ме вид. стер. Київ: Вища шк., 2009. 430 с.
7. Сучасна українська мова: підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; за ред. О. Д. Пономарева. 3-тє вид., перероб. Київ: Либідь, 2005. 488 с.
8. Тоцька Н. І. Сучасна українська мова. Фонетика. Орфоепія. Графіка і орфографія: посібник. Київ: Вища школа, 1995. 151 с.
9. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні; Ін-т української мови. Київ: Наукова думка, 2002.
10. Шевчук С. В., Кабиш О. О., Клименко І. В. Сучасна українська літературна мова: навчальний посібник. Київ.: Алерта, 2017. 544 с.

11. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: навч. посіб. Київ: Літера ЛТД, 2000. 688 с.

Допоміжні

1. Дедухо А. В. Перформативи в мові й мовленні (на матеріалі української мови): монографія. Київ: Видавництво: Ліра-К, 2017. 212 с.
2. Дедухо А. В. Прокляття як мовленнєвий акт. Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 18–19 травня 2021.
3. Дедухо А. В., Шаравара Т. О. Лінгвопрагматичні особливості перформативного акту співчуття (на матеріалі української мови). Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика: колективна монографія / за наук. редакцією Н. Сизоненко. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. С. 27–34.
4. Дедухо Алла, Шаравара Тамара. Функціонально-семантичний аспект мовленнєвих актів закладу. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика: зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Полтава, 25 травня 2022 р.). Полтава: ПДАУ, 2022. С. 34–37.
5. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови: підруч. для філол. ф-ів пед. ін-тів. Ч.1. Київ: Вища школа, 1972. 402 с.
6. Христіанінова Р. О. Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові: монографія. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2012. 365 с.
7. Шитик, Л. В. Синхронна перехідність синтаксичних одиниць в українській літературній мові: монографія; відп. ред. К. Г. Городенська. Черкаси: Чабаненко Ю. А., 2014. 471 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL: <http://www.slovnyk.net>
2. Лінгвістичний портал з української мови. URL: www.mova.info .
3. Російсько-український словник сталих виразів. URL: <http://www.rosukrdic.iatp.org.ua>
4. Російсько-українські словники. URL: www.r2u.org.ua
5. Український правопис. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>